

Čís. 5891.

Na pozemek, jehož nabytí dlužník podle zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n. nelze bez svolení Státního pozemkového úřadu vésti exekuci vnucenou dražbou po dobu čl. I. čís. 4 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. z. a n.

Byla-li exekuce přes to povolena, jest Státní pozemkový úřad oprávněn ku stížnosti.

(Rozh. ze dne 30. března 1926, R I 261/26.)

Vymáhající věřitel navrhl exekuci vnucenou dražbou pozemku, jehož se dlužníku dostalo podle zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům. V pozemkové knize bylo poznamenáno obmezení zcizení podle čl. I. čís. 4 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. z. a n. a obmezení a závazek podle čl. I. F zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 166 sb. z. a n. Soud první stolice návrh zamítl, ježto nebylo připojeno prohlášení Státního pozemkového úřadu, že dal souhlas vymáhajícímu věřiteli k dražebnímu řízení, neboť jinak nemovitost, zatížená záповědí zcizení, po dobu zákonem stanovenou nemůže býti věřitelem vlastníku vzata do exekuce nucenou dražbou, ježto by se zákon míjel svým účinkem. Rekursní soud povolil exekuci vnucenou dražbou. Důvody: Již doslov zákona poukazuje k tomu, že k vnucenému zcizení není zapotřebí souhlasu Státního pozemkového úřadu, neboť neustanovuje se v něm, že zcizení vyžaduje úředního souhlasu, jak je tomu v §u 7 zákona čís. 215/1919 sb. z. a n. o zabrání velkého pozemkového majetku, nýbrž jen, že nabyvateli pozemku není dovoleno jej zciziti bez svolení Státního pozemkového úřadu. Z toho jde, že ku zcizení, jež děje se proti vůli nabyvatelově řízením exekučním, svolení toho třeba není. Tomuto výkladu svědčí i úmysl zákonodárcův, který vydáním zákona čís. 311/1920 sb. z. a n. byl sledován, totiž, by přidělený pozemek v rodině drobného pachtýře nadále zůstal a nabyvateli aby stížen byl jeho prodej, kdyby z něho chtěl pro sebe těžiti.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu Státního pozemkového úřadu obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Neprávem rekursní soud vyvozuje z doslovu zákona, že exekuční dražba je ve smyslu čl. I. čís. 4 zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 311 sb. přípustna, a myslí, že tomu svědčí i úmysl zákona, kdežto naopak úmysl ten, by totiž vypožádaný pozemek aspoň po 10 let zůstal v rodině drobného pachtýře, svědčí pravému opaku. Zákon nechtěl, by vypožadatel měl možnost pozemek proměnit na peníze, přiznav mu požadovací právo jen proto, že, když pozemek vzdělával po dlouhou dobu jako pachtýř, aby jej mohl vzdělávati na dále jako vlastník. Tento úmysl zákona bylo by však možno velmi snadno obcházeti, kdyby se povolila beze všeho dražba exekuční. Vždyť vypožadatel mohl by si na

pozemek vypůjčiti; načež by, když by neplatil úroků, pozemek přišel do dražby, nebo dokonce, byl-li by s vymáhajícím věřitelem v dobrém srozumění, mohl by dáti exekučně pozemek prodati pro dluh třeba předstíraný, t. j. vymáhající věřitel by mohl býti jen nastrčenou osobou. Ovšem doslov zákona nevystihl úmyslu zákonodárce, avšak od toho je právě t. zv. výklad rozšiřující, by dopomohl myšlence zákona k uplatnění, když zákonodárce užil výrazu příliš úzkého. V motivech k zákonu se praví, že došly zprávy, že mnozí požadovatelé chystají se požadované pozemky zciziti (prodati), z tohoto podnětu vyšel zákonodárce a zakázal nabyvateli zcizení. Tím však nechtěl říci, že by jeho úmyslu vyhovovalo, kdyby zcizení neprovedl přímo nabyvatel, nýbrž na jeho účet někdo třetí: v duchu zákona tedy žádné zcizení bez svolení Státního pozemkového úřadu není dovoleno. Tolik s ohledem na dlužníka. Se zřetelem na věřitele dlužno si uvědomiti, že zákonodárce nezřídil dlouhodobému pachtýři právo požadovací k vůli jeho starším nebo novějším věřitelům, by oni tím, že pachtýř pozemky obdrží, získali fond pro své uspokojení. Věřiteli se odpíráním exekuční dražby křivda neděje, neboť poznámka omezení zcizení dle cit. čl. I. čís. 4 byla v knihách zapsána současně s vlastnickým právem dlužníka, vymáhající věřitel tudíž od prvo počátku, jakmile dlužník vlastnictví pozemku nabyt, o jeho nedostatku práva zcizovacího věděl, musil tedy s ním počítat a nemůže se cítiti ukřivděn. To je prostě následek veřejné víry pozemkových knih. Kdyby snad poznámka omezení zcizení z jakéhokoli důvodu byla bývala v knihách opomenuta a v mezičase, dříve, než by chyba byla postřehnuta a napravena, věřitel byl do knih přišel, teprv pak dalo by se o tom mluvit, byl-li následkem nepoznání omezení dispozičního práva dlužníkovy poctivého přesvědčení a nepůsobí-li tudíž omezení to proti němu. Bylo proto tak uznati, jak se stalo, a jen se podotýká, že Státní pozemkový úřad je jistě k stížnosti oprávněn, protože právě jemu je vyhrazeno právo, dáti k zcizení svolení a toto právo bylo povolením dražby bez jeho svolení porušeno.

Čís. 5892.

Vykonává-li pachtýř držbu, kterou na něho přenesl propachtovatel s užíváním propachtovaného předmětu (pozemku), přichází držba ta k dobru propachtovateli jako jeho vlastní držba. Držba výkonu práva pachtýřem není však pokračováním někdejší držby vlastníků, vykonává-li pachtýř držbu v důsledku svého práva.

Soudně přiznaná služebnost cesty opravňuje i k používání jí pro pozemky pachtované, leč že by šlo o nepřípustné rozšiřování služebnosti.

Tím, že dům, v jehož prospěch byla přiznaná služebnost cesty, vyhořel, služebnost nezaniká.

(Rozh. ze dne 30. března 1926, Rv I 1481/25.)

Žalobci domáhali se proti Františce B-ové a Františce M-ové uznání, že dočasným vlastníkům pole č. kat. 2553 jako pozemku panujícího ne-